

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 364/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ] a maloletého [REDAKOVANÉ], obaja bytom [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonnou zástupkyňou [REDAKOVANÉ], právne zastúpených spoločnosťou LEXPERT s. r. o., Horná 15, Banská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Roman Dula, pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 31 P 64/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] a maloletého [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. mája 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] a maloletého [REDAKOVANÉ], obaja bytom [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonnou zástupkyňou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), právne zastúpených spoločnosťou LEXPERT s. r. o., Horná 15, Banská Bystrica, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Roman Dula, pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 31 P 64/2014.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli:

„... [REDAKOVANÉ] je matkou a zákonnou zástupkyňou maloletého [REDAKOVANÉ]. Dňa 21.02.2014 matka podala na Okresný súd Banská Bystrica návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému, konanie prebiehalo pod č. 31P/64/2014. Rozsudkom zo dňa 28.05.2014 okresný súd vo veci rozhodol. Najmä pokiaľ ide o výšku výživného, ktoré má platiť na maloletého otec [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] považovala matka rozsudok zo dňa 28.05.2014 za rozporný so zákonom - otec je samostatne zárobkovočinnou osobou, svoje príjmy a výdavky nezdokladoval, napriek tomu súd vo veci neaplikoval fikciu v zmysle ustanovenia § 63 ods. 1 zákona o rodine. Okrem toho aj keď otec mal už len podľa dostupných dokladov príjem niekoľkonásobne vyšší ako matka a matka zároveň zabezpečovala osobnú starostlivosť o maloletého, tak súd zaviazal otca na platenie výživného len do výšky cca. polovice nákladov na maloletého.

Proti rozsudku zo dňa 28.05.2014 podala matka odvolanie zo dňa 23.06.2014, ku ktorému sa prakticky pridal aj kolízny opatrovník. Krajský súd v Banskej Bystrici prvostupňový rozsudok potvrdil rozsudkom č. 17CoP/54/2014-143 zo dňa 01.10.2014. Následne podala matka dovolanie zo dňa 31.10.2014.

Okresný súd Banská Bystrica spôsobil prieťahy v konaní v súvislosti s dovolaním zo dňa 31.10.2014. Pri telefonickom prezisťovaní stavu veci na Najvyššom súde SR (či už Najvyšší súd SR rozhodol o dovolaní) bolo zistené, že celý spis je na okresnom súde

pre údajnú vadnosť dovolania. Pri nahliadnutí do spisu na okresnom súde bolo zistené, že vadnosť dovolania mala spočívať v nedoložení osobitného splnomocnenia pre advokáta pre dovolacie konanie.

Dovolanie je v súdnom spise založené na č. l. 153 až 156. Na č. l. 158 je predkladacia správa pre Najvyšší súd SR zo dňa 19.11.2014, napriek tomu, že ide o vec týkajúcu sa maloletého, bolo dovolanie podané na Najvyšší súd SR až dňa 07.01.2015. Zo súdneho spisu bolo ďalej zistené, že Najvyšší súd SR vrátil celý spis na okresný súd ešte dňa 24.02.2015. Najvyšší súd SR uložil okresnému súdu vyzvať matku na predloženie plnomocenstva a po jeho doložení opätovne predložiť spis na rozhodnutie o dovolaní. Napriek tomu, že podanie Najvyššieho súdu SR bolo okresnému súdu doložené pred takmer 3 mesiacmi (24.02.2015), tak do dnešného dňa okresný súd matku nevyzval na predloženie plnomocenstva.

Ako vyplýva zo samotného dovolania, toto malo aj prílohu, ktorou a jedinou bolo osobitné plnomocenstvo pre advokáta pre zastupovanie v dovolacom konaní. Prevzatie jednej prílohy je potvrdené aj na samotnej prijímacej pečiatke okresného súdu. Plnomocenstvo muselo zo spisu zmiznúť ešte pred založením pokynu zo dňa 06.11.2014, ktorý je založený hneď za dovolaním na č. l. 157...

Sťažovateľom nie je známe čo sa na Okresnom súde stalo s plnomocenstvom, ktoré bolo preukázateľne priložené k dovolaniu zo dňa 31.10.2014. Ak plnomocenstvo zmizlo zo spisu neúmyselne, nie je jasné prečo okresný súd nepostupoval v súlade s ustanovením § 241 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku a na predloženie plnomocenstva matku nevyzval. Postup okresného súdu od 24.02.2015, keď mu bol doručený pokyn Najvyššieho súdu SR na výzvu na doloženie plnomocenstva a okresný súd až do súčasnosti tento pokyn nerealizoval, napriek tomu, že ide o vec týkajúcu sa maloletého, nemožno hodnotiť inak ako zbytočné prietahy a porušenie základných práv a slobôd sťažovateľov.

Na postup okresného súdu bola podaná sťažnosť zo dňa 15.05.2015 predsedovi Okresného súdu Banská Bystrica. Samotné podanie sťažnosti predsedovi súdu nepovažujú sťažovatelia za dostatočné, a to aj z dôvodu, že len odstránením dôvodu, pre ktorý doteraz nemohol konať Najvyšší súd SR nebude dosiahnutá úplná náprava. Doterajším postupom okresného súdu boli vážne porušené práva maloletého, ktorý sa nemôže podieľať na životnej

úrovni otca a tiež práva matky, keďže táto musí vyživovaciu povinnosť voči synovi plniť vo väčšej miere ako by pri riadnom určení vyživovacej povinnosti otca mala...“

Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Okresný súd Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 31P/64/2014 porušil právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresný súd Banská Bystrica je povinný zaplatiť sťažovateľom spoločne a nerozdielne primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.000,- EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Nitra je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 355,73 EUR na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v tomto prípade okresného súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označili sťažovatelia, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. III. ÚS 199/02, III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Z vyžiadaného spisu ústavný súd zistil, že konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 31 P/64/2014 bolo právoplatne skončené. Rozsudok okresného súdu č. k. 31 P 64/2014-105 z 28. mája 2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 17 CoP 54/2014-143 z 1. októbra 2014 nadobudol právoplatnosť 6. októbra 2014. Aj sťažovatelia vo svojej sťažnosti uvádzajú, že rozsudok okresného súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu je právoplatný.

Preskúmaním sťažnosti sťažovateľov a rozsudkov okresného súdu a krajského súdu, na ktorých je vyznačená doložka právoplatnosti, dospel ústavný súd k záveru, že sťažnosť sťažovateľov v časti namietajúcej postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 P 64/2014 do právoplatnosti rozsudku okresného súdu č. k. 31 P 64/2014-105 z 28. mája 2014 je zjavne neopodstatnená, pretože právoplatným rozhodnutím v danej veci sťažovateľov bola nastolená právna istota.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní

pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, III. ÚS 391/06).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 31 P 64/2014, predmetom ktorého je úprava práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, dochádza k zbytočným prietahom po podaní dovolania z 31. októbra 2014 proti rozsudku krajského súdu č. k. 17 CoP 54/2014-143 z 1. októbra 2014. Sťažovatelia argumentujú tým, že v dôsledku pochybenia okresného súdu bolo dovolanie predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bez splnomocnenia advokáta, a preto do dnešného dňa o ňom nie je rozhodnuté. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 31 P 64/2014, je zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd je toho názoru, že dĺžka namietaného konania vedeného na okresnom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 31 P 64/2014 po podaní dovolania z 31. októbra 2014 neovplyvnila významným spôsobom celkovú dĺžku konania, a preto ani nepredstavuje taký charakter a intenzitu, aby bolo možné uvažovať o zásahu do základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú z dôvodu, že dosiaľ neuplynula dostatočná doba na to, aby bolo možné konštatovať porušenie základného práva na prerokovanie veci

bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V zmysle ustanovenia čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže tento v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovatelia sa vo svojej sťažnosti domáhali priznania primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania pred ústavným súdom, ktoré sú viazané na vyhovenie sťažnosti vo veci samej, teda na výrok ústavného súdu o porušení ich základných práv orgánom verejnej moci, proti ktorému sťažnosť smeruje. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd odmietol sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní, označenými návrhmi sa už nezaoberal.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť odmietol už na jej predbežnom prerokovaní pre zjavnú neopodstatnenosť (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd zároveň považuje za potrebné podotknúť, že v prípade, ak by v budúcnosti nedošlo k náprave a po podaní dovolania z 31. októbra 2014 proti rozsudku krajského súdu č. k. 17 CoP 54/2014-143 z 1. októbra 2014 by dochádzalo k zbytočným prieťahom, a tým k porušeniu ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, budú mať sťažovatelia k dispozícii možnosť podať sťažnosť na ústavnom súde za obvyklých podmienok.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júla 2015